

Evaluaace v mateřských školách

Zora Syslová

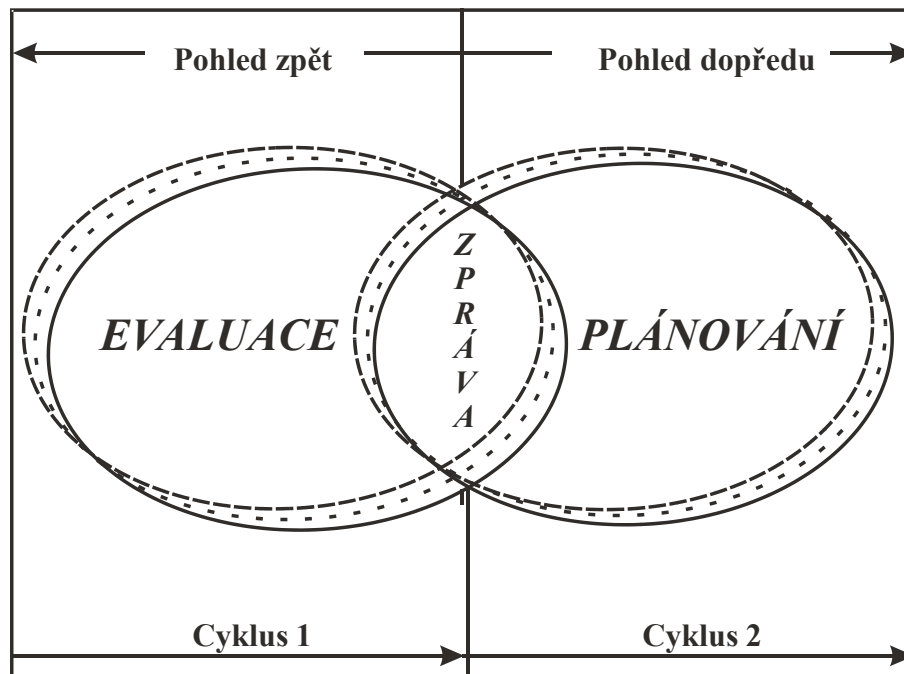
OBSAH

1. Teoretická východiska a zákonné normy
2. Systém vlastního hodnocení v MŠ
3. Cíle a kritéria vlastního hodnocení
4. Prostředky průběžného sběru informací
5. Proces autoevaluace

1. Teoretická východiska

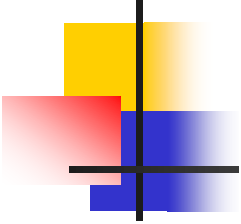
*Autoevaluace je systematické a plánované hodnocení na základě předem stanovených kritérií, které směřuje ke **zkvalitnění práce školy** a je prostředkem pro zavádění a řízení změn ve škole.*

Teoretická východiska

- ***Hodnocení*** - používá se v běžné školní praxi a širokou veřejností k náhodnému nebo každodennímu posouzení úspěchů i proher a zaujímání stanovisek k vlastní práci i práci druhých (hodnocení žáků, hodnocení práce učitelů...).
- ***Evaluace*** – termín má komplexnější význam, dosud užívaný spíše v oblasti teorie, vědy a výzkumu. Ve vztahu ke škole jde o systematicky plánovitý a cíleně řízený proces hodnocení a posuzování sledovaných jevů.

HODNOCENÍ (neřízené hodnocení)	EVALUACE (řízené hodnocení)
Kritéria: nejsou vymezena; indikátory výkonu nejsou stanoveny explicitně; nesdíleny mezi partnery.	Kritéria: vymezena explicitně a odsouhlasena; stanovené specifické oblasti priorit, založené na vymezených cílech; formulovány indikátory výkonu.
Evaluační plán: není přesně stanoven; není jasné, co kdo bude dělat; není konzistentní s cíli, není připravován záměrně, je použit v případě potřeby.	Evaluační plán: je strukturovaný; je jasná odpovědnost; explicitní vztahy s cíli; vyžaduje detailní plánování.
Metody: nejsou předem stanoveny; metody nekonzistentní; nepromyšlená analýza dat.	Metody: systematické; přesně určené zdroje dat; použit reprezentativní vzorek; evaluační nástroje odpovídají metodám použitým pro sběr dat; vypracování zprávy.

Rozlišení evaluace podle charakteru hodnotících procesů:

- ***Externí evaluace*** - zaměřuje se na celkové fungování systému školy jako instituce. Její cíle jsou stanoveny zvnějšku, stejně tak metody a formy hodnocení i jeho měřítka a kritéria. Jedním z typů externí evaluace, se kterými se školy nejvíce setkávají je hodnocení Českou školní inspekcí.
- ***Interní evaluace*** - hodnocení vnitřní, nazývá se nejčastěji vlastním hodnocením nebo autoevaluací. Základním cílem je hodnocení výsledků výchovy a vzdělávání, kterých škola v určitém období dosáhla, hodnocení efektivnosti jednotlivých vzdělávacích činností probíhajících ve vlastní pedagogické práci školy.

Externí evaluace

- ČŠI
- Zřizovatel
- Kritický přítel
- Benchmarking (návštěva MŠ)

Vztah interní a externí evaluace

Interní a externí evaluace nejsou vzájemně protichůdné. Představují dvě stránky hodnocení, které mají jiný účel a kladou si proto poněkud odlišné cíle a úkoly. Oba dva tyto typy hodnocení jsou pro vyhodnocování práce jednotlivých škol důležité, vzájemně nezastupitelné a nepostradatelné. **Obě by měly přispívat ke zkvalitnění práce školy ve prospěch dítěte.**

Sdílená kritéria

ČŠI

<https://www.csicr.cz/cz/DOKUMENTY/Kriteria-hodnoceni>

Projekt *Komplexní systém hodnocení*

<https://www.csicr.cz/Prave-menu/Projekty-ESF/Komplexni-system-hodnoceni>

Cesta ke kvalitě

<http://www.nuv.cz/ae/cesta-ke-kvalite-multimedialni-dvd?highlightWords=cesta+kvalit%C4%9B>

- Informace
- Evaluační nástroje
- Inspirace (příklady dobré praxe)

Východiska evaluace

Dvouúrovňové kurikulum

- RVP PV
- ŠVP

Zákonné normy

- § 12 zákona 561/2005 Sb. o předškolním , základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) – vlastní hodnocení
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání - autoevaluace

Školský zákon

- *Hodnocení školy se uskutečňuje jako **vlastní hodnocení školy a** hodnocení ČŠI.*
- *Vlastní hodnocení školy je východiskem pro zpracování výroční zprávy o činnosti školy.*
- *Hodnocení školy může provádět také zřizovatel podle kritérií, která předem zveřejní.*

Autoevaluace poskytuje škole zpětnou vazbu ke korekci vlastní činnosti a současně slouží jako východisko pro další práci.

Výroční zpráva ČŠI

V mnoha případech je hodnocení formální a pedagogové již dále se zjištěnými informacemi důsledně nepracují. Nedaří se stále nastavit efektivní funkční evaluační systém v **oblasti naplňování ŠVP a v kvalitě personálních podmínek v souvislosti s realizací vzdělávacího procesu**. Převažuje **formální popis a pozitivní hodnocení**. Ředitelé prozatím většinou nedokážou vyhodnotit zejména **slabé stránky vzdělávacího procesu a systematicky s hodnocením dále pracovat**.

2. Systém autoevaluace

Ten by měl stanovit:

- Koho nebo co evaluovat
- Podle jakých kritérií
- Jakými nástroji, prostředky, způsobem
- Kdy, jak často
- Kdo se na evaluaci bude podílet

Oblasti autoevaluace

- Podmínky
- Procesy – práce učitelek
- Výsledky dětí (kompetence/očekávané výstupy)

Evaluace by měla být:

- Systematická – v jasně vymezených oblastech
- Prováděná pravidelně
- Podle předem stanovených a přijatých kritérií
- Předem stanovenými nástroji, prostředky, způsoby
- S vědomím, že je základem rozhodování pro další plánování a jednání

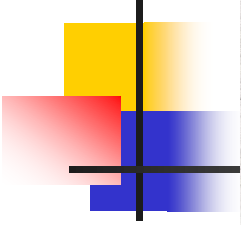
Tabulka

Oblasti/periody - cíle	Kritéria	Prostředky	Kdy	Kdo
<ul style="list-style-type: none"> Podmínky 	<ul style="list-style-type: none"> Kritéria vytvořená na základě požadavků RVP PV Kritéria v dotazníku INDI MŠ (školy v projektu podpory zdraví) 	<ul style="list-style-type: none"> Každodenní vyhodnoc ped. činnosti. Zpětná vazba TČ 		
<ul style="list-style-type: none"> Procesy 	<ul style="list-style-type: none"> Znaky prožitkového učení Znaky partnerské komunikace učitelky s dítětem Vyváženost řízených a spontánních činností Podíl skupinové, individuální a frontální činnosti Způsob plánování MŠ 	<ul style="list-style-type: none"> Hodnocení TK Záznamy o dětech Sebehodnocení uč. Kontrolní a hospitační činnost 		
<ul style="list-style-type: none"> Výsledky 	<ul style="list-style-type: none"> Sdružené ukazatele (SUKy) (školy v projektu podpory zdraví) Očekávané výstupy oblastí RVP PV nebo kompetence (co dítě zpravidla dokáže na konci předškolního období) 	<ul style="list-style-type: none"> Hodnotící + evaluační zpráva Dotazník INDI MŠ včetně Dotazníku pro rodiče 		

Klíčové otázky

- **Jaká je úroveň..... ve vaší škole**
- **Jak jste to zjistili?** (způsob vlastního hodnocení – nástroje, kritéria, rozsah, frekvence....)
- **Jak využíváte získané informace?** (konkrétní přínos vlastního hodnocení pro školu – návrh, realizace a účinnost opatření)

3. Cíle vlastního hodnocení

Oblast – podoblast:

Podmínky - věcné prostředí

Cíle vlastního hodnocení:

Sledovat, zda prostředí podporuje děti ve spontánní realizaci jejich zájmů a momentálních nápadů.

Kritéria

(jako určitá měřítka, k nimž se hodnocení vztahuje) zásadně odlišují subjektivní hodnocení od evaluace. Pomáhají hodnotit sledované jevy podle určitých znaků kvality, nikoli podle zkušeností, postojů.

Indikátor

- nebo-li ukazatel kvality. „Pro přesnější a spolehlivější zjištění může být užitečné tato kritéria více konkretizovat, popř. je rozpracovat do podoby konkrétních ukazatelů (indikátorů)“. Kritérium je vnímáno jako měřítko, které určuje žádoucí stav. Indikátor popisuje konkrétní projevy, specifikuje podrobnější rysy a vlastnosti daného kritéria. Někteří autoři (Vašátková, 2006; Hausenblas, 2008) označují indikátory jako „vodítka“, díky nimž můžeme prokázat úroveň kvality sledovaného jevu.

(SMOLÍKOVÁ, 2008, s. 10)

Kritérium

Hračky a pomůcky jsou uloženy viditelně, aby si je mohly děti samy brát.

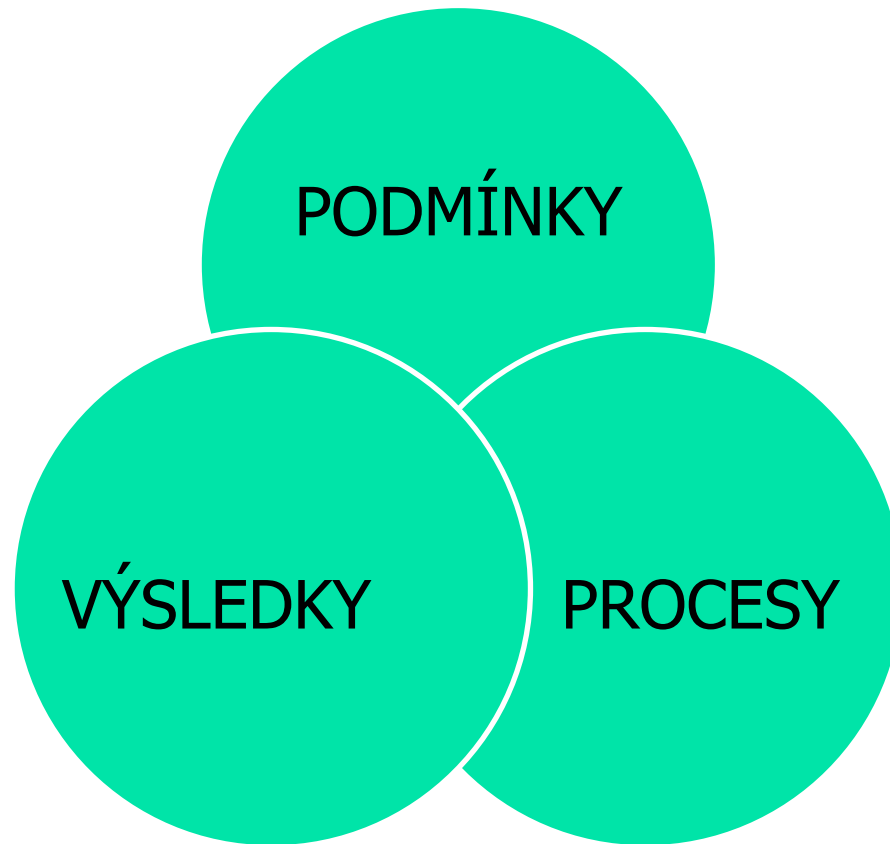
Indikátory

Hračky a pomůcky jsou rozmístěny v otevřených policích do výšky dětských očí.

Děti se nemusí učitelky ptát, zda si mohou hračku půjčit. Týká se to všech hraček i pomůcek, tzn. i výtvarného materiálu (barvy, plastelína, nůžky), náčiní a nářadí pro cvičení apod.

Kvalita školy a autoevaluace

4. Prostředky pro autoevaluaci

- Hodnocení podmínek vzdělávání
- Hodnocení procesů vzdělávání
- Hodnocení výsledků vzdělávání

Prostředky pro hodnocení výsledků

RoK (SUKy)

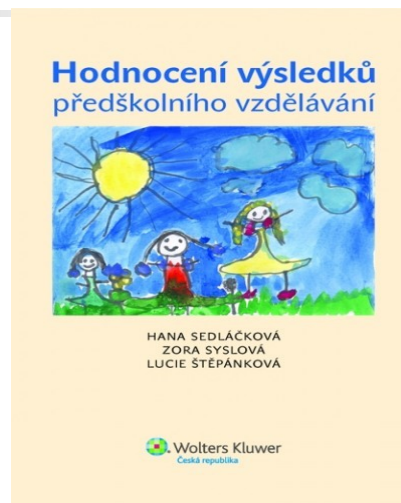
PREDICT
NÁSTROJ PRO HODNOCENÍ
POKROKŮ DÍTĚTE
V MATĚRSKÉ ŠKOLE

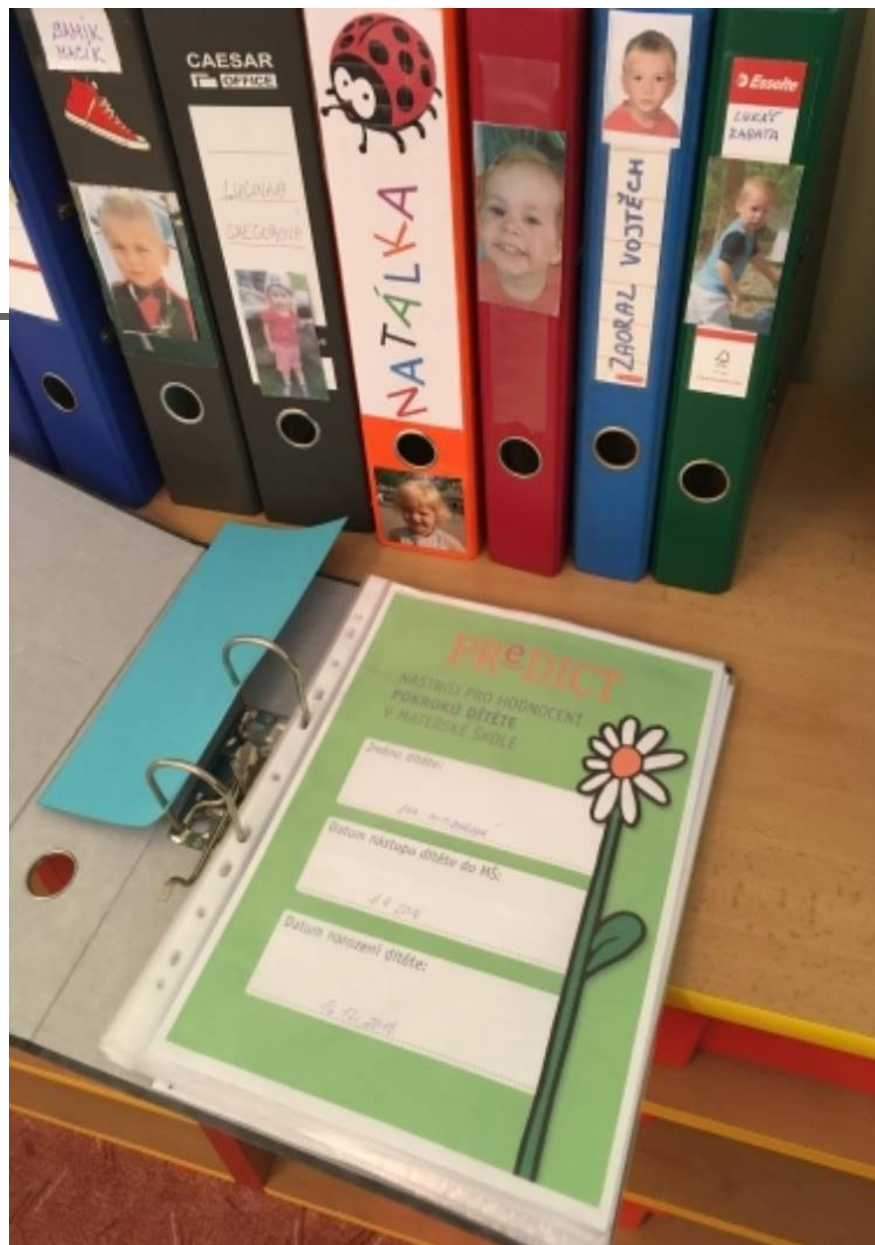
Jméno dítěte:
[REDACTED]

Datum nástupu dítěte do MŠ:
19. 2016

Datum narození dítěte:
22. 11. 2012

PREDICT

10 oblastí

	Oblasti	Popis
1.	Gramotnost	Rozvíjí předčtenářskou, předmatematickou a technickou gramotnost, má povědomí o cizích jazycích.
2.	Zdraví	Chová se zodpovědně ke zdraví svému i druhých, dbá o své tělo.
3.	Komunikace	Aktivně používá verbální i neverbální komunikaci k vyjádření svých myšlenek, k dorozumění se s druhými.
4.	Sebepojetí	Poznává sebe sama.
5.	Respekt	Chová se ohleduplně, tolerantně a s respektem k druhým.
6.	Aktivita	Projevuje aktivní zájem o okolí a uvědomuje si, že je jeho součástí.
7.	Samostatnost	Umí se samostatně rozhodovat, za svá rozhodnutí zodpovídá.
8.	Přístup k učení	Aktivně a zodpovědně přistupuje k učení.
9.	Pravidla	Dodržuje pravidla soužití, chápe práva a povinnosti svoje i druhých.
10.	Řešení problémů	Navrhuje různá řešení problémů, zdůvodňuje je a přizpůsobuje se jim.

5. Respekt

Chová se ohleduplně, tolerantně a s respektem k druhým.

Dítě:

1. Ovládá své afektivní chování (tlumí vztek, zlost, agresivitu...). 2017
2. Rozumí běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých, reaguje na ně. 2017
3. Respektuje jinakost: jiný postoj či názor, tzn. že přijímá a uzavírá kompromisy, řeší konflikty dohodou, nechová se odmítavě k dětem jiné národnosti, náboženského vyznání, specifických projevů či potřeb. 2018
4. Spolupracuje s ostatními. +
5. Nabízí pomoc dětem. 2017
6. Chová se citlivě a ohleduplně ve vztahu k živým bytostem. 2017
7. Navazuje a udržuje dětská přátelství. 2019
8. Chová se zdvořile (pozdraví, rozloučí se, poděkuje, poprosí, bere si slovo, až když druhý domluví...). 2017
9. Pojmenovává role, které zastává (v rodině, ve třídě, v herní skupině), a chová se podle nich.

Poznámky:

2018
5/4 již se zapojuje do skupinové činnosti, přiloci "reba & dila", promiže kamarádskými spoleky plnit úkol, ak je treba ji pobizet, povzbuzovat, nabádat. Působí spíše jako pozorovatel.

5/4 Gemma's byje nejindeje s ostatními a s naučím...

RESPEKT

Dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování: vnímá spravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost.

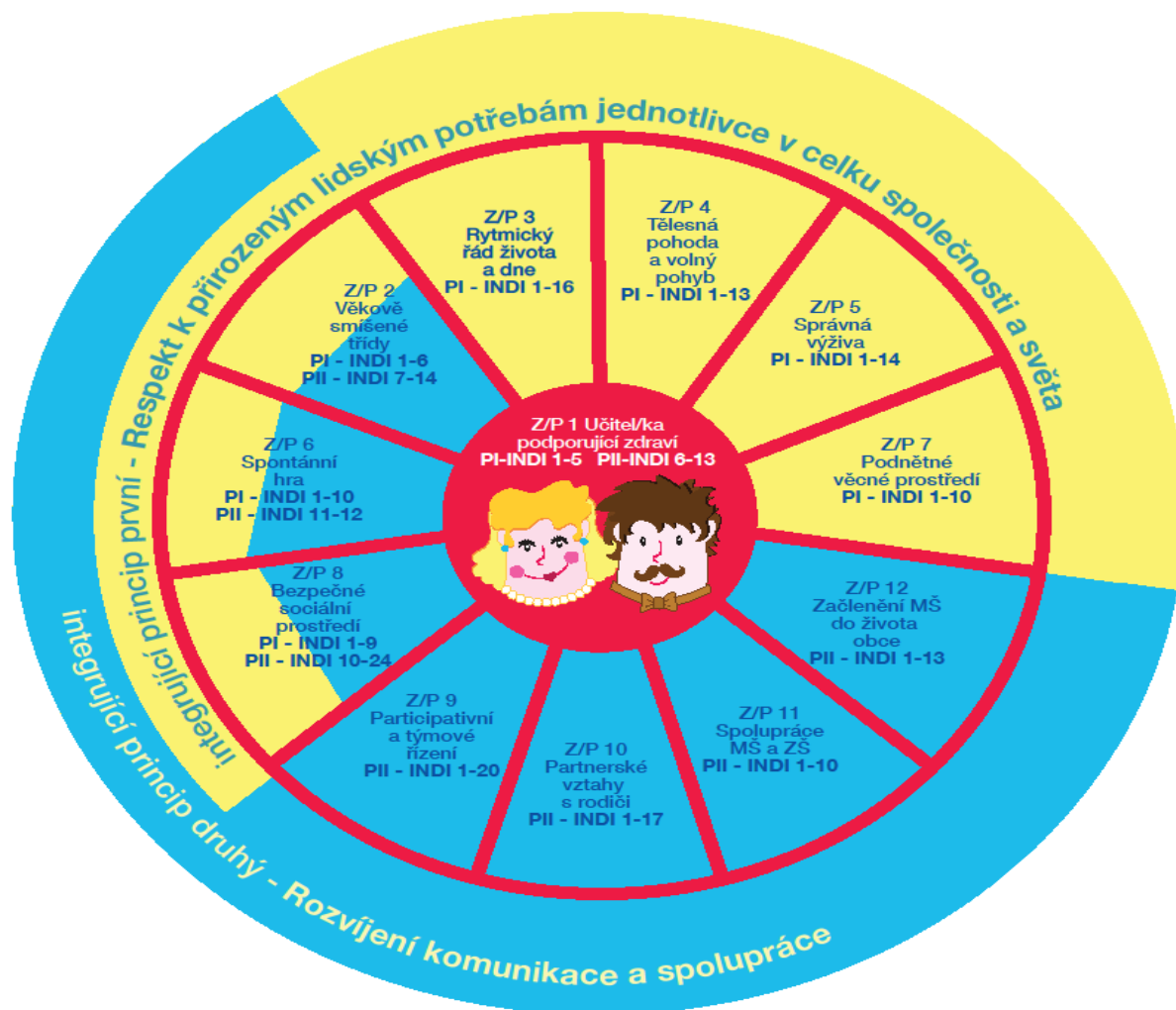
Ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje: v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku: je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy.

Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí.

Je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným.

Chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou: dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

Prostředky pro hodnocení podmínek vzdělávání - INDI

Prostředky pro hodnocení procesů vzdělávání

Rámec profesních kvalit učitele MŠ

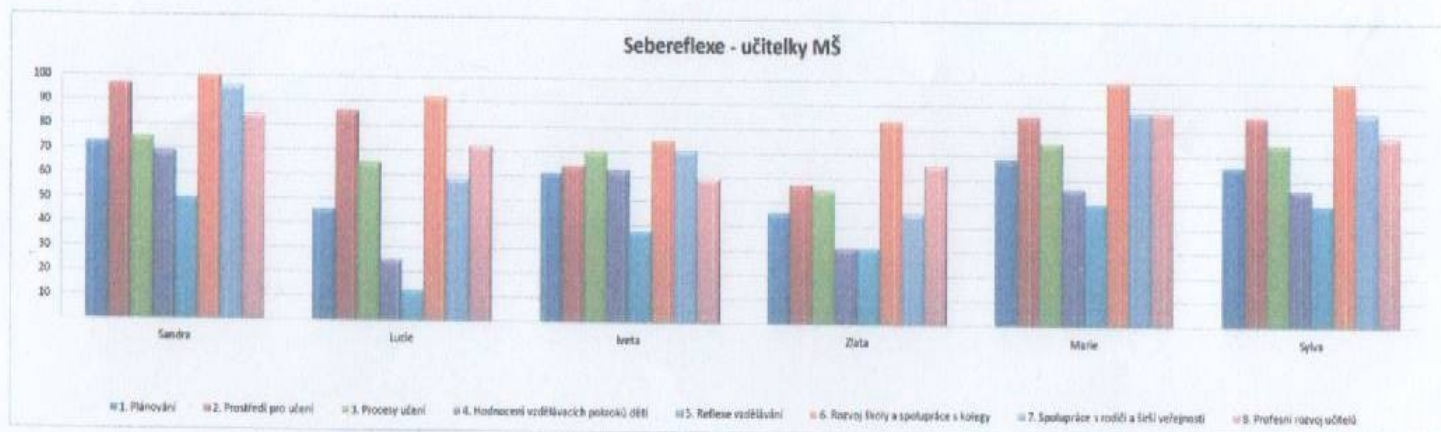
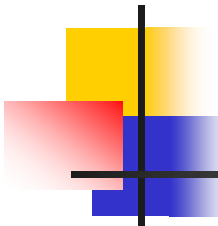
<https://munispace.muni.cz/book?id=551>

**Kompetentní učitel (Začít spolu)
VTI**

Rámec profesních kvalit učitele MŠ

1. Plánování vzdělávací nabídky
2. Prostředí pro učení
3. Procesy učení
4. Hodnocení vzdělávacích pokroků dětí
5. Reflexe vzdělávání
6. Rozvoj školy a spolupráce s kolegy
7. Spolupráce s rodiči a širší veřejností
8. Profesní rozvoj učitele

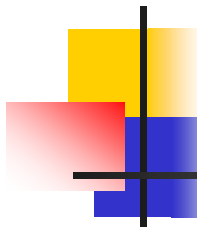

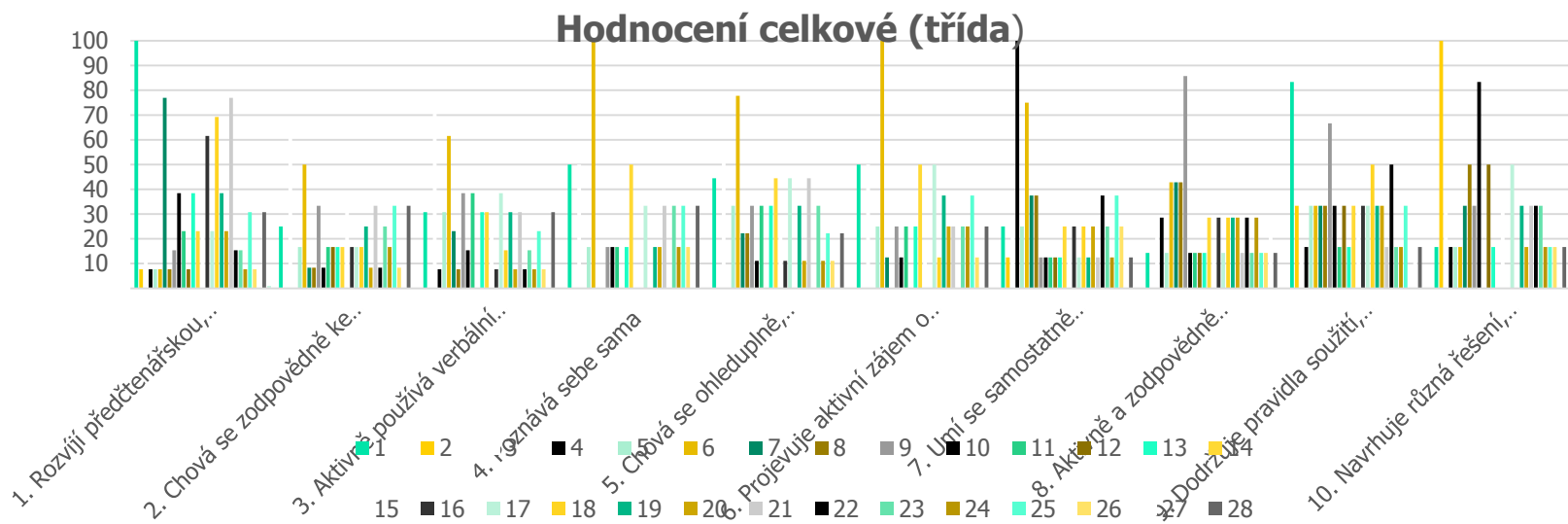
Prostředky průběžného sběru informací

- Hodnocení TVP (TČ)
- Sebehodnocení učitelky
- Hospitace ředitelky
- Vedení záznamů o dětech

Jméno dítěte	Zná některá povolání a ví, co je jejich náplní práce	Ví, jaké povolání mají jeho rodiče	Dokáže některá povolání napodobit či popsat	Ví, kde v blízkém okolí konkrétní povolání najít	Chápe, že povolání je důležité
Linda Zelenková	😊	😊	😊	😊	😊
David Franta	😊	😊	😊	😊	😊
Michal Sed'a	😊	😊	😊	😊	😊
Josef Hicl	😊	😊	😊	😊	😊
Sára Kunčová	😊	😊	😊	😊	😊
Sofie Kunčová	😊	😊	😊	😊	😊
Lada Krajcarová	😊	😊	😊	😊	😊
Vojtěch Vágner	😊	😊	😊	😊	😊
Katrin Halmová	😊	😊	😊	😊	😊
Kryštof Mikmek	😊	😊	😊	😊	😊
Karel Macek	😊	😊	😞	😊	😊
Adam Pláteník	😊	😊	😞	😊	😊
Tereza Fodorová	😞	😊	😞	😊	😊
Anežka Šubová	😞	😞	😞	😊	😊
Olga Hiclová	😊	😞	😊	😊	😊
Julie Valová	😊	😞	😊	😊	😊

Hodnocení TVP

5. Proces autoevaluace

- **Motivační etapa**
- **Přípravná etapa**
- **Realizační etapa**
- **Evaluační etapa**
- **Korektivní etapa**

Motivační etapa

Motivační etapa souvisí se získáváním (motivováním) zaměstnanců a dalších osob pro podílení se na autoevaluaci. Bez jejich přesvědčení o jejím smyslu není možná její úspěšná realizace. Bez porozumění účelu evaluace jsou prováděny evaluační procesy formálně, beze snahy měnit zaběhnuté způsoby práce.

Nezastupitelnou roli při vytváření autoevaluačního systému sehrává ředitelka mateřské školy. Důležitým momentem rodičího se systému autoevaluace je způsob, jakým ředitelka komunikuje s ostatními, jak umí naslouchat názorům druhých, na jaké úrovni je týmová práce v mateřské škole.

Přípravná etapa

Přípravná etapa je charakteristická promyšlením a zpracováním autoevaluačního plánu; stanovením cílů, postupů, pravidel a úkolů osob podílejících se na autoevaluaci. Plán autoevaluačního procesu zaznamenaný ve školním vzdělávacím programu by měl obsahovat údaje o všech komponentech – oblastech hodnocení, cílech a kritériích, prostředcích (nástrojích), zodpovědnosti jednotlivých aktérů hodnocení a časových intervalech.

Realizační etapa

Realizační etapa souvisí s praktickým získáváním informací a dat podle stanoveného plánu. Při ní často dochází ke změnám a úpravám v souvislosti s aktuální situací a potřebami školy. Jde v podstatě o sbírání informací a důkazů o vzdělávání v mateřské škole. Aby byl pohled co nejobektivnější, je dobré využít více zdrojů, tzn. hodnotících nástrojů, ale i pohledu více hodnotitelů (např. ředitelky, učitelek, provozních zaměstnanců, rodičů).

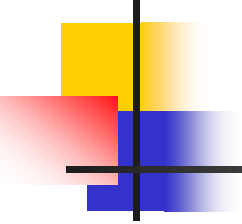
Evaluační etapa

Evaluační etapa je zaměřena na třídění a vyhodnocování dat, které slouží jako podklad pro plánování rozvoje školy a její činnosti v dalším období. Tento krok zpravidla připadá na ředitelku mateřské školy. Ta všechny získané údaje (ze všech dostupných nástrojů) zpracovává a analyzuje. Měla by údaje pojímat komplexně a propojovat je v jejich celistvosti vzhledem k výsledkům předškolního vzdělávání.

Korektivní etapa

Korektivní etapa završuje celý proces autoevaluace. Zaměřuje se na promýšlení a formulování opatření a konkrétních aktivit, které by měly vést ke zvýšení kvality práce ve sledovaných oblastech.

V každé škole probíhá autoevaluace individuálně, podle zkušeností aktérů, velikosti školy a jejího zaměření, podmínek atp. Všechny výše jmenované fáze jsou svým způsobem specifické a žádnou z nich nelze zcela vynechat ani jakkoli nahradit.